

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

לח.

עין משפט
גור מצוה

י"א א מ"י פ"א מהלכות
מ"ח הלכה י"ג סג
עש"י ע"ט ע"ד י"ד ס"י
רמו ספ"ק י:

שיטה מקובצת

[6] ראה שבע מצות וכו'.
משמע דכל שמקימין
שבע מצות דינא אצלנו
כדינו אצלם. ומעשה
אין צריך לומר באומות
הגדורות בדרכי דתת
ובמסות (מאורי ד"ל):
[3] ממונן לישראל. כלומר
ראה שאמורים ולב רע
להם והשרים על כל
שהן מצווין משבע מצות
וכ"ש שאינן מצוים בעצת
אחיהם לפיכך קנסם
הכתוב כדי שישמרו
שווייהן וכ"ו לא דברו
אלא על ד' אמות
דכתיב בהו לא תחיי כל
נשמה כו' (ה"ר יהונתן
ד"ל): [2] ודבר זה אין
אנו מודיעים למלכות.
כ"ו מברכי סדריוטות
הוא כלומר ודבר זה
נעשה חסד עמכם שלא
להודיעו למלכות (תלמיד
הר"פ ד"ל): [1] בין אדם
דהאדם. והיינו שעמא
דהאדם הוא מיעוט אחר
מיעוט אדם הו' מיעוט
האדם הו' מיעוט כאומר
המיושר שבאדם כמו הירך
המיומנת שבירך ואין
מיעוט אחר מיעוט אלא
לרבות (הרא"ש ד"ל):

דאם בן כתוב רחמנא גבי מועד. וליכא למימר דכי כמד רחמנא רעהו כמד לפטור תס דהדיוט בהקדש קאמי ומועד דקראי קאי ולהכי לא כמדיה גבי מועד * ללא חייביה רחמנא כמועד אלא כמקום שחייב כמד ולפטור לגמרי כשמיסה הדיוט בהקדש נמי לא קאי דא"כ לכתביה רחמנא גבי מועד דהו' רכותא טפי וגם ליכא למיטעי למדרשיה אלא לפטור וכ"ש כמד אלא ודאי מדלא כמד גבי מועד אלא רעהו לחייב תס בהקדש נוק שלם וה"ה שזא לפטור לגמרי תס בהקדש כהדיוט וכיון דתס פטור מועד נמי פטור וה"ה קרא רעהו אכל כשאינו רעהו לא דהדיוט בהקדש חייב והקדש כהדיוט פטור:

דאם בן כתוב קרא להאי רעהו גבי מועד: **שור של ישראל** שנגח שור של כנעני פטור: אמרי ממה נפשך אי רעהו דוקא דכנעני כי נגח דישאל נמי ליפטור ואי רעהו לאו דוקא אפילו דישאל כי נגח דכנעני נחייב א"ר אבהו אמר קרא 'עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים ראה שבע מצות ^א שקיבלו עליהם בני נח כיון שלא קיימו עמד והתיר ממונן לישראל ^ב רבי יוחנן אמר מהכא ² הופיע מהר פארן מפארן הופיע ממונן לישראל תניא נמי הכי שור של ישראל שנגח שור של כנעני פטור של ישראל בין תם בין מועד משלם נוק שלם שנאמר עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים ואומר הופיע מהר פארן מאי ואומר וכי תימא האי עמד וימודד ארץ מבע"ל ליה לכדרב מתנה וכדרב יוסף ת"ש הופיע מהר פארן מפארן הופיע ממונן לישראל מאי דרב מתנה דא"ר מתנה עמד וימודד ארץ ראה וכו' מה ראה ראה שבע מצות שנצטוו עליהן בני נח ולא קיימום עמד והגלה אותם מעל אדמתם ומאי משמע דהאי ויתר לישנא דאגלווי הוא כתיב הכא ויתר גוים וכתבי התם ³ לגתר בהן על הארץ ומתרגם לקפצא בהון על ארעא מאי דרב יוסף ⁴ דא"ר יוסף עמד וימודד ארץ ראה וכו' מה ראה ראה שבע מצות שקיבלו עליהם בני נח ולא קיימום עמד והתירן להם איתגורוי אתגר א"כ מציונו חופא נשכר אמר מר בריה דרבנא לומר שאפילו מקיימין אותן אין מקבלין עליהן שכר ולא ⁵ והתניא ⁶ ר"מ אומר מנין שאפילו נכרי ועוסק בתורה שהוא ככהן גדול ת"ל 'אשר יעשה אותם האדם וחי בהם כהנים ולוים וישראלים לא נאמר אלא אדם הא למדת שאפילו נכרי ועוסק בתורה הרי הוא ככהן גדול אמרי אין מקבליים עליהן שכר כמצווה ועושה אלא כמי שאינו מצווה ועושה ⁷ דא"ר הנינא ⁸ גדול המצווה ועושה ויתר ממי שאינו מצווה ועושה: ת"ר וכבר שלחה מלכות רומי' שני סרדיוטות אצל חכמי ישראל למדונו תורתם קראו ושנו ושלוש בשעת פטירתן אמרו להם דקדקו בכל תורתכם ואמת הוא חוץ מדבר זה שאתם אומרים שור של ישראל שנגח שור של כנעני פטור של כנעני שנגח שור של ישראל בין תם בין מועד משלם נוק שלם ממ"נ אי רעהו דוקא אפילו דכנעני כי נגח דישאל ליפטור ואי רעהו לאו דוקא אפילו דישאל כי נגח דכנעני לחייב ודבר זה אין אנו מודיעים אותו למלכות ⁹ רב שמואל בר יהודה שכיבא ליה ברתא אמרו ליה רבנן לעולא קום גיזל גינתמיה אמר להו מאי אית לי גבי נחמתא דבבלאי דגידופא הוא דאמרי מאי אפשר למיעבד הא אפשר למיעבד עבדי אול הוא לחודאי גביה א"ל 'ויאמר ה' (אל משה) אל תצר את מואב ואל תתגר במ מלחמה וכי מה עלה על דעתו של משה לעשות מלחמה שלא ברשות אלא נשא משה ק"ו בעצמו אמר ומה מדינים שלא באו אלא לעזור את מואב אמרה תורה ⁶ צרור את המדינים והכיתם אותם מואבים

שור של כנעני שנגח שור שלם שנאמר עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים ואומר הופיע מהר פארן מאי ואומר וכי תימא האי עמד וימודד ארץ מבע"ל ליה לכדרב מתנה וכדרב יוסף ת"ש הופיע מהר פארן מפארן הופיע ממונן לישראל מאי דרב מתנה דא"ר מתנה עמד וימודד ארץ ראה וכו' מה ראה ראה שבע מצות שנצטוו עליהן בני נח ולא קיימום עמד והגלה אותם מעל אדמתם ומאי משמע דהאי ויתר לישנא דאגלווי הוא כתיב הכא ויתר גוים וכתבי התם ³ לגתר בהן על הארץ ומתרגם לקפצא בהון על ארעא מאי דרב יוסף ⁴ דא"ר יוסף עמד וימודד ארץ ראה וכו' מה ראה ראה שבע מצות שקיבלו עליהם בני נח ולא קיימום עמד והתירן להם איתגורוי אתגר א"כ מציונו חופא נשכר אמר מר בריה דרבנא לומר שאפילו מקיימין אותן אין מקבלין עליהן שכר ולא ⁵ והתניא ⁶ ר"מ אומר מנין שאפילו נכרי ועוסק בתורה שהוא ככהן גדול ת"ל 'אשר יעשה אותם האדם וחי בהם כהנים ולוים וישראלים לא נאמר אלא אדם הא למדת שאפילו נכרי ועוסק בתורה הרי הוא ככהן גדול אמרי אין מקבליים עליהן שכר כמצווה ועושה אלא כמי שאינו מצווה ועושה ⁷ דא"ר הנינא ⁸ גדול המצווה ועושה ויתר ממי שאינו מצווה ועושה: ת"ר וכבר שלחה מלכות רומי' שני סרדיוטות אצל חכמי ישראל למדונו תורתם קראו ושנו ושלוש בשעת פטירתן אמרו להם דקדקו בכל תורתכם ואמת הוא חוץ מדבר זה שאתם אומרים שור של ישראל שנגח שור של כנעני פטור של כנעני שנגח שור של ישראל בין תם בין מועד משלם נוק שלם ממ"נ אי רעהו דוקא אפילו דכנעני כי נגח דישאל ליפטור ואי רעהו לאו דוקא אפילו דישאל כי נגח דכנעני לחייב ודבר זה אין אנו מודיעים אותו למלכות ⁹ רב שמואל בר יהודה שכיבא ליה ברתא אמרו ליה רבנן לעולא קום גיזל גינתמיה אמר להו מאי אית לי גבי נחמתא דבבלאי דגידופא הוא דאמרי מאי אפשר למיעבד הא אפשר למיעבד עבדי אול הוא לחודאי גביה א"ל 'ויאמר ה' (אל משה) אל תצר את מואב ואל תתגר במ מלחמה וכי מה עלה על דעתו של משה לעשות מלחמה שלא ברשות אלא נשא משה ק"ו בעצמו אמר ומה מדינים שלא באו אלא לעזור את מואב אמרה תורה ⁶ צרור את המדינים והכיתם אותם מואבים

שור של כנעני שנגח שור שלם שנאמר עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים ואומר הופיע מהר פארן מאי ואומר וכי תימא האי עמד וימודד ארץ מבע"ל ליה לכדרב מתנה וכדרב יוסף ת"ש הופיע מהר פארן מפארן הופיע ממונן לישראל מאי דרב מתנה דא"ר מתנה עמד וימודד ארץ ראה וכו' מה ראה ראה שבע מצות שנצטוו עליהן בני נח ולא קיימום עמד והגלה אותם מעל אדמתם ומאי משמע דהאי ויתר לישנא דאגלווי הוא כתיב הכא ויתר גוים וכתבי התם ³ לגתר בהן על הארץ ומתרגם לקפצא בהון על ארעא מאי דרב יוסף ⁴ דא"ר יוסף עמד וימודד ארץ ראה וכו' מה ראה ראה שבע מצות שקיבלו עליהם בני נח ולא קיימום עמד והתירן להם איתגורוי אתגר א"כ מציונו חופא נשכר אמר מר בריה דרבנא לומר שאפילו מקיימין אותן אין מקבלין עליהן שכר ולא ⁵ והתניא ⁶ ר"מ אומר מנין שאפילו נכרי ועוסק בתורה שהוא ככהן גדול ת"ל 'אשר יעשה אותם האדם וחי בהם כהנים ולוים וישראלים לא נאמר אלא אדם הא למדת שאפילו נכרי ועוסק בתורה הרי הוא ככהן גדול אמרי אין מקבליים עליהן שכר כמצווה ועושה אלא כמי שאינו מצווה ועושה ⁷ דא"ר הנינא ⁸ גדול המצווה ועושה ויתר ממי שאינו מצווה ועושה: ת"ר וכבר שלחה מלכות רומי' שני סרדיוטות אצל חכמי ישראל למדונו תורתם קראו ושנו ושלוש בשעת פטירתן אמרו להם דקדקו בכל תורתכם ואמת הוא חוץ מדבר זה שאתם אומרים שור של ישראל שנגח שור של כנעני פטור של כנעני שנגח שור של ישראל בין תם בין מועד משלם נוק שלם ממ"נ אי רעהו דוקא אפילו דכנעני כי נגח דישאל ליפטור ואי רעהו לאו דוקא אפילו דישאל כי נגח דכנעני לחייב ודבר זה אין אנו מודיעים אותו למלכות ⁹ רב שמואל בר יהודה שכיבא ליה ברתא אמרו ליה רבנן לעולא קום גיזל גינתמיה אמר להו מאי אית לי גבי נחמתא דבבלאי דגידופא הוא דאמרי מאי אפשר למיעבד הא אפשר למיעבד עבדי אול הוא לחודאי גביה א"ל 'ויאמר ה' (אל משה) אל תצר את מואב ואל תתגר במ מלחמה וכי מה עלה על דעתו של משה לעשות מלחמה שלא ברשות אלא נשא משה ק"ו בעצמו אמר ומה מדינים שלא באו אלא לעזור את מואב אמרה תורה ⁶ צרור את המדינים והכיתם אותם מואבים

תורה אור השלם

1. עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים ותפוצצו דרורי עד שחו גבירות עולם קליכות עולם לו:
2. ויאמר יי' מטיני קא ויהי משעירי למו הופיע מהר פארן ואמר מרבבת קיש מימנו אש ית למו: דברים לג ב
3. אך את זה האכלו מכל שרץ העוף והחלף על ארבע אשר לו כרעים ממעל לרגלי ליתר נתן על הארץ:
4. ושמתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אתם ואתם יהיו בהם אני יי': ויקרא יח ה
5. ויאמר יי' אלי אל תצר את מואב ואל תתגר במ מלחמה כי לא אתן לך מארצו יי'שה כי לבני לוט נתתי את ער יי'שה: דברים כ ב
6. צרור את המדינים והכיתם אותם:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ר"כ כו' דלא חייביה רחמנא כמועד. ע"י לקמן דף מט ע"א תוס' ד"ה תנן:

מוסף רש"י

מפארן הופיע ממונן לישראל. הופיע והפקיד ממונן לשתלל (ובכחות עמד והתירן להם. ראה יסר גוים, נראה צענו וישר להמין ע"ז) אין מקבלין עליהן שכר. התנה ו' לא טובתם היא אלא שאין מניין לקיים ולא קיימום לא יקבלו שכר וכו'. ונ"י: 1. אלא אדם. ר"מ לית ליה אדם קרויים אדם ולא עובדי כוכבים קרוין אדם, ור"ש הוא דהיינו לה נמסכת ימות (פ"ה) (פנודרו) (ס"ג). למדונו תורתכם. שאמם לומדים כמשה (רש"י בח"י).

איכא תס ככי האי גוונא דקמני תס וכן הוא אומר (ישעיה טו) פתחו שערים (ראשיש) ויבא גוי וגו' ויבאו כהנים לים ישראלים לא נאמר אלא גוי דייק וכן הוא אומר הטיבה [ה'] לטובים כהנים לים וישראלים לא נאמר אלא לטובים הא למדת שאפילו נכרי ועוסק בתורה הרי הוא ככהן גדול וה"ה והא עובדי כוכבים נמי קרויים אדם כדכתיב לו"י ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם וי"ל דכמקום שמוכר השם מוכר עובדי כוכבים נלשון אדם כלומר דבר חלש נולד מאדם וכן גבי חירס (יחזקאל כח) אדם אדם ולא אל וכן מה יעשה לי אדם (הה"ל קום) ורבי"א הקשה מדכתיב (ישעיה מג) ואתן אדם תחסיך ומיך דדרשינן ואתן אדם תחסיך גבי ההוא רומאה צפרק צפרק דברכות (דף סג) והא דאמר בהשולח (גיטין דף מה) יש קנין לעובד כוכבים צריך ישראל לחפור בה צרות שיחן ומערות מדכתיב והארץ נתן לבני אדם נמי משמע אדם הראשון ¹: ה"ר הוא כבהן גדול. הא דנקט כהן גדול משום דדרשינן כסוטה (דף ד') יקרה היא מפנינים מכהן גדול הנכנס לפני ולפנים: **קראו** ושנו ושלשו. וא"ת והא אמרינן כתיב (דף יג) המלמד תורה לעובד כוכבים עובר בעשה דמגיד דצרו ליעקב (הה"ל קמו) ויש לומר דכ"כ עשו ע"פ דברי המושל ולא נתחייבו למסור עצמן אי נמי עשו עמם גרים כדאי' כספרי דפרשה אף חובב עמי: **נשא** משה ק"ו וחומר. אור"ת ללאו דוקא אלא כלומר עמדי משה לישא ק"ו אס לא שהחירו הכתוב תמילה דקודם נאמר אל תצר את מואב ממה שנאמר צרור את המדינים והכיתם אותם כדדרשינן עמה ילחכו שלא היה מתירא בלך אלא מלחמה כעלמא שלא היו מתירין אלא כהגריא וקרא דמדון אחר מעשה דבלק היה והא דקאמר נמי הקדוש צרוך הוא למשה לא כשעלתה על דעתך לאו דוקא הקשה הר"ר אלחנן דהכא משמע דאחר שנאמר צרור את המדינים עדיין היו מוזהרין שלא לצר מואב

(6) ערכין כ"ג, (7) נקמן נ"ג, כ"ח ח"י, (8) ושמעאל, (9) נכחמן נכחמן נכ"ג, (10) נכחמן נכחמן נכ"ג, (11) נכחמן נכחמן נכ"ג, (12) נכחמן נכחמן נכ"ג.

תורה אור השלם
1. ובי יגח שור את איש
או את אשה ונת סקול
יסקל השור ולא יאכל
את בשרו ובעל השור
נקי: שמות כ"ח כ"ה

גלוין הש"ס
תוס' ר"ה אין בו ואע"ג
דהתם לאו קנסא. וכ"כ
תוס' לקמן דף מה ט"ז
ד"ה ל: (6)

מוסף רש"י
שור האצטרדין. מנחם
והרג אשם ושמוק הוא
לשם (ע"ז טו). אין
נוקקין לנכסי יתומין.
למכור, אלא א"כ
רבות אוכלת בהן. שהיו
מחייבין לעוד לנכסי
משום נכסין (ע"ז כ"ג).
משום מוניין. דכל זמן
שליה גובה כמכוסה מות
משלם והו פסקא דיהו
(טו).

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

ל"א.

עין משפט גרי כצוה

ב א מ"י פ"ו מהלכות
כ"ח הלכה ג פתג עשין
סו טושי"ע ח"מ ס"י טו
ספיק ה:
בא ב מ"י שם הלכה ג:
בב ג מ"י שם הלכה ו:
בג ד מ"י שם הלכה ה
ועשין בהשנות ונתי"מ
ופ"י הלכה ח:
כד ה מ"י שם הלכה ד:
כה ו ז מ"י פ"ג מהל'
מלה וזה הלכה ג
פתג עשין ד טושי"ע ח"מ
פ"י קי ספיק ה:

שלא יהא הווא נשכר. והא דמשמע צפ"ק דכחכות (דף יא).
והא דלית ליה לרצח הארי טעמא גבי גירות שנתגיירה
פחותה מנת ג' שנים דמשמע ליה לרצח שאם היתה יכולה למחות
כשהגדילה לא היה לה קנס לא דמי דהתם הוא דמן הדין אין לה

משום דהוי ליה ממון שאין לו טובעים. אי אמרת ליהו דעניים
מאן אחי מצע ליה לדינא אי מצע ליה עני א"ל לעני אחר יהיננא
ליה: **בתנאי** שור של חרש שנגח לשור של פקה פטור. בנתי
מפרש דאין מעמידין אפוטרופוס לשור היטומים
מעמידין אפוטרופוס לשור היטומים
להיות במקום העלים לקיים והועד
בצעליו (ו) וגוים הנוק מנכסי הקרקע
של יתומים אבל תם דגביהו מגופו
הוא והוא מטלטלין אין מעמידין
אפוטרופוס לכך כדאמרין צפ"ק
(דף י:). שזה כסף מלמד שאין צ"ד
נוקקין אלא לנכסים שיש להם אחריות
ואוקימנא בתימני. ואיכא דלמר טעמא
משום דפלגא נוקא קנסא ויתמי לאו
בני קנסא יניהו וקשיא לי א"כ מאי
לגבות מגופו דנקט ועוד לקמן
בשמעתין (פ"ג) אמרין במועד למ"ד דל
תמות במקומה עומדת אינה נגזית
מן היטומים מהאי טעמא וזי טעמא
משום קנסא הוא במועד מי הוי
קנסא הא לאו בחוקת שימור קיימי:
ומעידין כהן בפני אפוטרופוס.
וקס"ד השתא דהאי מעידין כהן
דקאמר לתנאי ח"ג תמות וקשיא
רישא לסיפא ולאחר שלשה עדיות
נעשה מועד ומשלים כ"ש מעלייה:
חזר לתמונו. דקסדר רשות משנה.
מועד שלא מרשות זה ונכנס ליד
בעלים אחרים הרשות משנה את
דין העדאמו: **שור האצטרדין.** שמיחד
לנגיחות ומלמדין אותו לכך:
גב' אין מעמידין אפוטרופוס.
לשור תם של חש"ו להיות אפוטרופוס
במקום בעלים לקיים והועד בצעליו
ויגבה חצי נוקו מגופו: **כדי קאמר.**
שור של חרש שופה וקטן שנגחו
והוחזקו נגחנין מעמידין להם
אפוטרופוס ולא לגבות ח"ג אלא
לשיא מועד דכי הדר נגח משלם
מעלייה: **אין נוקקין.** צ"ד לנכסי
יתומין לגבות מהן כלום ואפילו שטר
שכתב אביהם כדמפרש טעמא בנתי
ערכין (כ"ג) דיתמי לאו בני מעבד מנהו
יניהו אלא נטר עד דגדלי ומפקי
ליה וגבי והתם מוחינין ליה כמה
מיוצב' ושיניהו בשטר שיש בו

שלא יהא הווא נשכר ונתביה לעניים אמר
רב מרי משום דהוי ממון שאין לו טובעים:
בתנאי שור של פקה שנגח שור של חרש
שופה וקטן חייב ושל חרש שופה וקטן
שנגח שור של פקה פטור שור של חרש
שופה וקטן שנגח בית דין מעמידין להן
אפוטרופוס ומעידין להן בפני אפוטרופוס
נתפקה החרש נשתפה השופה והגדיל
הקטן חזר לתמותו דברי ר"מ רבי יוסי אומר
יהרי הוא בחוקתו שור האצטרדין אינו חייב
מיתה שנאמר יכי יגח ולא שויגיהו:
**גב' הא גופא קשיא אמרת שור של חרש
שופה וקטן שנגח שור של פקה פטור אלמא
אין מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו
אימא סיפא שור של חרש שופה וקטן שנגח
ב"ד מעמידין להם אפוטרופוס ומעידין להם
בפני אפוטרופוס אלמא מעמידין להם
אפוטרופוס לתם לגבות מגופו אמר רבא
הכי קתני ואם הוחזקו נגחנין מעמידין להם
אפוטרופוס ומעידין להן בפני אפוטרופוס
ומשונין להו מועד דכי הדר ונגח לשלם
מעלייה מעליית מאן רבי יוחנן אמר מעליית
יתומין רבי יוסי בר חנינא אמר הימעליית
אפוטרופוס ומי א"ר יוחנן הכי והאמר רב
יהודה אמר רב אסי אין נוקקין לנכסי יתומין
אלא א"כ רבות אוכלת בהן ורבי יוחנן אמר
או לשטר שיש בו רבות יאו לכתובת אשה
משום מוויי איפוך רבי יוחנן אמר מעליית
אפוטרופוסין רבי יוסי בר חנינא אמר מעליית
יתומין אמר רבא משום דקשיא דרבי יוחנן
אדרבי יוחנן משויות ליה לרבי יוסי בר
חנינא טועה והא רבי יוסי בר חנינא דריינא
הוא ונחית לעומקיה דדינא אלא לעולם לא
תיפוך ומוזיק שאני רבי יוחנן אמר מעליית
יתומים דאי אמרת מעליית אפוטרופוס
במנעי**

אפוטרופוס כיון דחס רחמנא עליה למ"ד דל תמות במקומה עומדת
שאם אין השור שופה חזר נוקו אין משלם אלא מגופו:
אלמא מעמידין אפוטרופוס. וא"ת וימלא דרישא כגון שלא
היה אפוטרופוס בשעת נגיחה וי"ל דהא מילתא
דפשיטא היא: **ואם הוחזקו נגחנין.** אין לפרש שנגחו שלש
פעמים ומעמידין אפוטרופוס שאם יגח רביעית ישלם כ"ש דהניחא אי ליעודי תורא בעינן אלא אי ליעודי גברא בעינן לא אייעד (ד' בחותמה
נגיחה ועוד דהאי תנא סבר רשות משנה כדקתני סיפא חזר לתמותו וי"ל דהוחזקו נגחנין רשעים ומשתגעים ליגח כי הדיא דלקמן
דשאלו בחוקת תם דמוקי כגון שהכיר בו שהוא נגחן ואפילו הוחזקו נגחנין ג' פעמים לא יעשה מועד עד שיחזור ויגח שלש פעמים
בשעות אפוטרופוס: **ור"ב יוחנן אמר** או לשטר שיש בו רבות. וא"ת והא טעמא דאין נוקקין משום דחיישינן לנכרי כדמפרש רב
הוא ברבי דרבי יהושע צפרק גט פשוט (ב"ב דף קעז). וחס והתם פסקינן הלכתא כותביה והכא לא שייך טעמא דלכרי ורצח דהכי נמי
מפ' טעמא צפ' שום היטומים (ערכין דף כ"ג). וחס) משום שזר והכא לא שייך כלל וא"כ אמאי הוי דרבי יוסי בר חנינא טועה וי"ל ר'
יוחנן קאמר בכל ענין אין נוקקין בין במלוה הבאה מחמת עלמה ושלם דאין מקבלין עדות שלא בפני בעל דין יתומים ככלל בפני בעל
דין דמי כדמוכח בהגוזל בתרא (לקמן דף ק"ג). גבי (ס' חמשה דרבי ירמיה וזין במלוה הבאה מחמת אביהם ובשטר המאיים אין נוקקין
משום שזר ונכרי וא"ת אדפריך משית ליה לר' יוסי בר חנינא טועה תקשה מר' יוסי בר חנינא אדרבי יוסי בר חנינא דאמר בהגוזל
בתרא (ס"ג): גבי הא דאמר ר' יוחנן וכי מקבלין עדות שלא בפני בעל דין קבלה מיניה ר' יוסי בר חנינא כגון שהיה חולה או עדים חולים
או שהיו ערוי מנכשים ללכת למדינת הים ושלחו לו ולא בא אבל בעינן אחר לא וי"ל דשמא הוא מרמז קטנים הוא:
דאי אמרת מעליית אפוטרופוס במנעי ויא עבדי. מכאן מדקדק הר"ר חיים דאפוטרופוסין לא משלמי אפילו פשעו בשל יתמי דהא הכא
פשע בשור האפוטרופוס ואפי"ה מפטרי ומה שהאפוטרופוס נשבע לימתי כדמשמע בהנזקין (גיטין דף נ"ג). וחס) היינו שלא עכב כלום
משלם אלא אין נשבעין שלא פשעו דאפילו פשעו פטורים והר"ר שלמה בחור צ"ר יוסף דקדק דמשלמי בפשיעה מההיא דהמפקד (ב"מ דף
מ"ג). וחס) דההוא תורא דלא ה"ל כפי ושיני וקאמר נימא לאפוטרופוס ויל שלם אמר אנה לבקרא מסרתיה משמע דאם פשע משלם
והשתא קשה אהדדי ואור"י דודאי מחייב אפוטרופוס לשלם בפשיעה ולא ממנעי בין מיניהו אפי' יתומים בין מיניהו בית דין כדמפרש
טעמא

רבות: **אלא אם כן רבות אוכלת כהן.** שזה אביהן מנכרי
בכרית דחיישינן להפסד שלהן ומוכרין בית דין מנכסיהן ופורעין
אותו חוב: **משום מוניין.** שכל זמן שלא יתנו לה כתובה
ניזונת משלם: **דיינא הוא.** ולא קאמר דנוקקין לנכסי יתומים:
ממנעי

אפוטרופוס כיון דחס רחמנא עליה למ"ד דל תמות במקומה עומדת
שאם אין השור שופה חזר נוקו אין משלם אלא מגופו:
אלמא מעמידין אפוטרופוס. וא"ת וימלא דרישא כגון שלא
היה אפוטרופוס בשעת נגיחה וי"ל דהא מילתא
דפשיטא היא: **ואם הוחזקו נגחנין.** אין לפרש שנגחו שלש
פעמים ומעמידין אפוטרופוס שאם יגח רביעית ישלם כ"ש דהניחא אי ליעודי תורא בעינן אלא אי ליעודי גברא בעינן לא אייעד (ד' בחותמה
נגיחה ועוד דהאי תנא סבר רשות משנה כדקתני סיפא חזר לתמותו וי"ל דהוחזקו נגחנין רשעים ומשתגעים ליגח כי הדיא דלקמן
דשאלו בחוקת תם דמוקי כגון שהכיר בו שהוא נגחן ואפילו הוחזקו נגחנין ג' פעמים לא יעשה מועד עד שיחזור ויגח שלש פעמים
בשעות אפוטרופוס: **ור"ב יוחנן אמר** או לשטר שיש בו רבות. וא"ת והא טעמא דאין נוקקין משום דחיישינן לנכרי כדמפרש רב
הוא ברבי דרבי יהושע צפרק גט פשוט (ב"ב דף קעז). וחס והתם פסקינן הלכתא כותביה והכא לא שייך טעמא דלכרי ורצח דהכי נמי
מפ' טעמא צפ' שום היטומים (ערכין דף כ"ג). וחס) משום שזר והכא לא שייך כלל וא"כ אמאי הוי דרבי יוסי בר חנינא טועה וי"ל ר'
יוחנן קאמר בכל ענין אין נוקקין בין במלוה הבאה מחמת עלמה ושלם דאין מקבלין עדות שלא בפני בעל דין יתומים ככלל בפני בעל
דין דמי כדמוכח בהגוזל בתרא (לקמן דף ק"ג). גבי (ס' חמשה דרבי ירמיה וזין במלוה הבאה מחמת אביהם ובשטר המאיים אין נוקקין
משום שזר ונכרי וא"ת אדפריך משית ליה לר' יוסי בר חנינא טועה תקשה מר' יוסי בר חנינא אדרבי יוסי בר חנינא דאמר בהגוזל
בתרא (ס"ג): גבי הא דאמר ר' יוחנן וכי מקבלין עדות שלא בפני בעל דין קבלה מיניה ר' יוסי בר חנינא כגון שהיה חולה או עדים חולים
או שהיו ערוי מנכשים ללכת למדינת הים ושלחו לו ולא בא אבל בעינן אחר לא וי"ל דשמא הוא מרמז קטנים הוא:
דאי אמרת מעליית אפוטרופוס במנעי ויא עבדי. מכאן מדקדק הר"ר חיים דאפוטרופוסין לא משלמי אפילו פשעו בשל יתמי דהא הכא
פשע בשור האפוטרופוס ואפי"ה מפטרי ומה שהאפוטרופוס נשבע לימתי כדמשמע בהנזקין (גיטין דף נ"ג). וחס) היינו שלא עכב כלום
משלם אלא אין נשבעין שלא פשעו דאפילו פשעו פטורים והר"ר שלמה בחור צ"ר יוסף דקדק דמשלמי בפשיעה מההיא דהמפקד (ב"מ דף
מ"ג). וחס) דההוא תורא דלא ה"ל כפי ושיני וקאמר נימא לאפוטרופוס ויל שלם אמר אנה לבקרא מסרתיה משמע דאם פשע משלם
והשתא קשה אהדדי ואור"י דודאי מחייב אפוטרופוס לשלם בפשיעה ולא ממנעי בין מיניהו אפי' יתומים בין מיניהו בית דין כדמפרש
טעמא